

‘Stetit Iesus in medio discipulorum et dixit: pax’ etc
(Dominica in octava Paschae, Q 36a)

Svatý Jan nám píše ve svém evangeliu: Prvního dne v týdnu, když byl večer, přišel náš Pán mezi své učedníky zavřenými dveřmi a řekl: Pokoj bud' s vámi! A znovu: Pokoj vám! a potřetí: Přijměte Svatého Ducha.

Ale není nikdy večera, aby před ním nepředcházelo ráno a poledne. A říká se, že poledne bývá teplejší než večer. Ale natolik v sobě večer obsahuje poledne a jeho teplo trvá, že je teplejší, když večeru předchází horký, jasný den. ale později během roku, po slunovratu, když se slunce blíží zemi, bývají večery teplé.

Ale také nikdy nemůže nastat poledne, nemine-li ráno, ani nemůže nastat večer, pokud nepomine poledne. To znamená: Když se božství probouzí v duši stále zřetelněji a zřetelněji, až nakonec se docela rozjasní v den, neunikne jitro poledni, ani poledne večeru; ten vše v sobě shrne. Proto je večer tak teplý. Je v něm vše - bílý den v duši, kdy vše, co je duše, je naplněno božským světlem. Ale pak nastane v duši večer, jak jsem řekl, kdy se tento svět zastře, člověk se usebere a ulehne k odpočinku. Tehdy řekl Bůh: Pokoj! a ještě jednou Pokoj! a také: Přijměte Svatého Ducha!

Patriarcha Jákob přišel na jedno místo. Když byl večer, vzal kámen, který tam ležel, dal si ho pod hlavu a spočinul. A ve spánku viděl žebřík vztyčený až do nebes a anděly, jak po něm šplhají nahoru a dolů a Bůh se skláněl svrchu na žebřík. Místo, kde Jákob usnul, se neuvádí. A to znamená toto: Božství je pouze stav duše, nemá jméno. A naši učitelé říkají: Co je místem jiného, musí být nahoře, nad oním bytím, když nebesa jsou místem všeho, oheň je místem vzduchu, vzduch je místem vody a země, voda není již zcela místem země a země nemá žádné místo. Anděl je místem nebes a každý anděl, který má a od Boha obdržel o kapičku více nežli jiný, je místem ostatním a nejvyšší anděl je místem a zákonem ostatním; a ten je nezměrný. Ale jako je on nezměrný, je i Bůh nezměrný.

Jákob spočinul na nejmenovaném místě. Ale tím, že nemá jméno, tím je právě nazváno a určeno. Když přichází duše na nepojmenované místo, dostává se jí jejího spočinutí; když všechny věci nahlédne jako Boha v Bohu, nalezne spočinutí. Místo duše, jímž je Bůh, nemá jméno. Říkám, že Bůh je nevýslovný. A svatý Augustin říká, že Bůh není ani nevýslovný: kdyby byl nevýslovný, byl by to výrok o něm; On je více než mlčení i mluvení. Jeden z našich nejstarších učitelů, který dospěl k pravdě ještě dávno před Kristovým narozením, dříve než přišla křesťanská víra a než se stala tím, čím je dnes, si myslel, že mluvit o věcech vždy v sobě obsahuje cosi nepatřičného a nepravdivého; proto chtěl raději mlčet. Neříkal tedy: Dejte mi chléb, anebo dejte mi pít! Nechtěl totiž mluvit o věcech, neboť je nedokázal vyjádřit tak čistě, jaké vzešly z prvotní příčiny. Proto raději mlčel a své potřeby naznačoval ukazováním prstem. A když on nechtěl mluvit o věcech, to nás ještě více zavazuje, aby chom úplně mlčeli o tom, jenž je původem všech věcí.

A říkáme, že Bůh je duch. To není, Kdyby totiž byl Bůh duch, dal by se vyjádřit. Svatý Řehoř říká: O Bohu nemůžeme vyslovit nic patřičného. Cokoli o něm říkáme, je nutně jen koktání. Na nejmenovaném místě - tam se zelená a rozkvétá vše stvoření podle patřičného svého řádu a zákon všeho tvorstva se odvozuje přímo celý z podstaty tohoto místa pravého řádu a zákon duše z tohoto místa vyplývá.

Jákob chtěl spočinout. Hleďte - chtěl spočinout. Kdo spočine v Bohu, je to spočinutí bez jeho vůle. A řekneme: Vůle je bez námahy. Vůle je svobodná, nepřijímá nic ze hmoty. Je tedy svobodnější než vyzávaná víra. To je kamenem úrazu pro některé pošetilce, kteří chtějí, aby stála nad vyzávanou vírou. Tak tomu není. Vyzávaná víra je také svobodná, ale ta je účastná hmoty a tělesných věcí na místě duše, jak jsem říkal o velikonočním večeru - jak jsou všechny síly duše spojené s pěti smysly, jako se zrakem a sluchem, které člověku zprostředkují, co se má dozvědět. A jeden mistr říká: Bůh nikdy nechtěl, aby se přijímalo zrakem či sluchem to, co naplňuje nejvznešenější část duše; ne-li samo ono nejmenované místo, jež je místem všeho. To je správné napomenutí a vybízí k tomu takto, neboť jsme zasaženi barvou, tónem nebo vůbec tělesnými věcmi. Nikdy to nespočívá v tělesném cvičení, ale probouzí se tím duše a vtiskává se jí tím obraz vědění. Platón i svatý

Augustin říká: Duše má v sobě veškeré umění a vědění a nic z toho , co je možné zvnějšku přidat, v ní umění nevzbudí. Jákob spočinul navečer. Prosili jsme o okamžik; a v tomto okamžiku prosíme o maličkost, jen o jeden večer.
Nechť je nám dán, k tomu nám pomoz Bůh. Amen.